

Motion till riksdagen 2013/14:Sk410

av **Leif Jakobsson m.fl. (S)**

Storföretag och beskattning

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut	2
Bakgrund och nutidsbild	2
Hybridinstrument – ett av flera problem	3
Ägarlösa företag – ett annat problem	4
Internprissättning – ett tredje problem	4
OECD:s rapport.....	4
Följande områden ska tas upp av åtgärdsplanen:	5
Danmark har en hög profil	5
Socialdemokraternas ståndpunkter.....	6
Ge Skatteverket en mer aktiv roll.....	6

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen måste vara mer proaktiv i att säkra den bolagsskattebas som ska beskattas i Sverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige och Sverige i EU ska verka för ett internationellt regelverk för företagsbeskattning som hindrar skatteflykt till skatteparadis/sekretesstater.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige och Sverige i EU ska verka för ett spontant och multilateralt utbyte av uppgifter om ekonomiska tillgångar och inkomster baserade på dessa.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige och Sverige i EU ska verka för åtgärder mot skatteflykt genom stiftelser, anglosaxiska s.k. discretionary trusts och andra ”ägarlösa” företagsformer.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skatteredovisningen i alla stater och statsliknande jurisdiktioner öppnas upp genom ett världsomspännande krav på land-för-land-rapportering.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Skatteverket får ett särskilt uppdrag att aktivt arbeta med de internationella företagens redovisning av vinster i Sverige.

Bakgrund och nutidsbild

Våren 2012 gjorde SVT en genomgång av hur mycket de 20 största koncernerna i Sverige betalade i bolagsskatt. Det fanns fyra koncerner som betalade över tre miljarder kronor i bolagsskatt år 2010: Telia Sonera, Astra Zeneca, Hennes & Mauritz och Vattenfall. I botten av listan finns sju koncerner som var, som SVT uttryckte det, ”nolltaxerare”: Atlas Copco, Nordstjernan, Sandvik, SCA, Securitas, Volvo AB och Volvo Personvagnar. Dessa sju betalade ingenting eller mycket lite i bolagsskatt år 2010 trots att samtliga koncerner redovisade vinst till sina aktieägare samma år.

Det kan säkert finnas olika förklaringar och goda anledningar till att det ser ut som SVT beskriver för dessa enskilda koncerner. Dels kan det bero på kvittningsmöjligheter, dvs. att företagen har ansamlade gamla förluster som man kvittar mot nya vinster. Sverige har generösa regler på det här området – nödvändigt för långsiktiga kapitalintensiva verksamheter – men det beror också på konstruktioner där man flyttar patenträttigheter och annat till särskilda bolag som skattar i skatteparadisen.

Vi kan i de uppräknade fallen inte ge oss in i bedömningar om enskilda företag men vi behöver ett starkare generellt svar som möter utvecklingen mot

Fel! Okänt namn på

att internationella företag betalar lite skatt och flyttar beskattningen till andra stater och då främst till skatteparadis (sekretesstater) med låg eller obefintlig skatt.

Det pågår en europeisk och internationell debatt kring de stora globala koncernernas skattebetalningar. Amerikanska Google med europeiskt huvudkontor på Irland betalar inte mycket skatt vare sig i USA eller i europeiska länder – som Sverige. SVT rapporterade i januari 2013 att Facebook tjänar hundratals miljoner kronor i Sverige men bara betalar under en miljon kronor i skatt. Google hade beräknade intäkter på upp till tre miljarder kronor från den svenska marknaden förra året, samtidigt som man betalade knappt en miljon kronor i inkomstskatt. I Europa har Storbritannien särskilt reagerat på att amerikanska multinationella företag undviker brittisk beskattning: Google, Ebay, Starbucks m.fl. har kritiserats.

Att stora koncerner inte betalar de skatter de moraliskt sett borde göra är ett problem. Att undvika skatt blir en orättfärdig konkurrensfördel och mindre och nationsbaserade företag undrar varför de ska betala mer i skatt än sina större konkurrenter eller företag som de är underleverantörer till.

Regeringen måste bli mer proaktiv i att säkra den bolagsskattebas som ska beskattas i Sverige. En viktig arena är då givetvis Europeiska unionen som finns representerad i G20. Regeringen måste vara en pådrivande kraft inom EU för att säkra skattebasen för välfärdsstaterna och för att utvecklingsländerna får de skatteinkomster de är berättigade till i den ekonomiska utvecklingen.

Det finns regler och överenskommelser om internationell företagsbeskattning men det är bara att konstatera att de är otillräckliga. Det pågår en daglig och enorm skatteflykt i världen. Regeringen och den svenska regeringen i EU måste verka för ett starkare internationellt regelverk för företagsbeskattningen som hindrar skatteflykt till skatteparadis/sekretesstater.

Tyvärr har regeringen misskött detta arbete – det omfattande och målinriktade arbete som skett våren–sommaren 2013 inom ramen för OECD och G20 har skett utan svensk medverkan i arbetsgrupperna eftersom regeringen enligt egen utsago inte hunnit svara på inbjudan.

En del i detta är att verka för ett spontant och multilateralt utbyte av uppgifter om ekonomiska tillgångar och inkomster baserade på dessa.

Hybridinstrument – ett av flera problem

De två vanligaste typerna av finansiella instrument är aktier och skuldinstrument som tidigare varit lätta att särskilja. Normalt är det inte heller ett problem att avgöra hur avkastningen på finansiella instrument skall klassificeras. I avregleringen av finansiella marknader har det dock skapats nya innovativa finansiella instrument. Lagstiftningen har inte hängt med i detta utan i princip förblivit oförändrad, som om det fortfarande bara fanns aktier och skuldinstrument.

Fel! Okänt namn på

På senare år har det uppkommit så kallade hybridinstrument som består av mer än ett finansiellt instrument. Hybridinstrument används bland annat för att uppnå olikartad skattemässig behandling i olika jurisdiktioner. Vidare används de för att kunna uppnå olik behandling av skatte-, redovisnings- och kreditvärderingshänsyn. Slutligen används de för att dra fördel av att vissa jurisdiktioner bedömer finansiella instrument efter dess form och andra efter dess ekonomiska substans. Utvecklingen på de finansiella marknaderna har inneburit svårigheter att – utifrån det finansiella instrumentets legala form och rättigheter – dra en gräns mellan olika typer av avkastning: ränta, utdelning och kapitalvinst.

Ägarlösa företag – ett annat problem

Ett bra verktyg för skatteflykt är att använda sig av ”ägarlösa” företag som stiftelser eller i den anglosaxiska världen ”discretionary trusts” där det är oklart vem eller vilka som egentligen äger moderbolaget (oftast finns en kedja eller snarare härva av företag som äger varandra) och var beskattningen skall ske. Inte sällan slutar spåren i en brevlåda/mejlbox i ett skatteparadis. I Sverige kan IKEA sägas symbolisera företeteelsen. Grundaren säger sig inte längre äga och kontrollera företaget samtidigt som han enligt andra källor egentligen gör det. Var IKEA betalar skatt och om det är en bolagsskatt i rimlig proportion till vinsterna är oklart.

Internprissättning – ett tredje problem

De stora multinationella företagen är oftast uppbyggda som koncerner vari olika delar av verksamheten är förlagd till olika stater. Den slutgiltiga produkten som säljs är resultatet av en omfattande internhandel där priser kan sättas på ett sådant sätt att vinster försvinner från ett land och uppstår i ett annat. På så sätt kan den faktiska beskattningen minimeras och nationalstater berövas rättmätiga skatteinkomster på faktiska värden som skapas i landet.

OECD:s rapport

OECD har genom sin rapport ”Adressing Base Erosion and Profit Shifting” i februari 2013 redovisat sitt arbete med åtgärder för att komma tillrätta med multinationella företags allt mer aggressiva skatteplanering. OECD:s skattekommitté och OECD:s forum för skatteadministration har avsett att redovisa en plan för konkreta åtgärder. Utöver själva åtgärderna ska även en tidplan för att sätta igång dem redovisas och ange vilka resurser och metoder som krävs för att kunna implementera föreslagna åtgärder.

G20 har tidigare också tagit upp frågan. G20-staternas finansministrar har vid sitt möte i Moskva i februari 2013 välkomnat OECD:s rapport och uttalat att säkra skattebaser utgör en viktig del i arbetet för långsiktigt hållbara finanser. De är beredda att vidta åtgärder för att komma till rätta med skatteflykt och ser fram emot OECD:s åtgärdsplan.

Följande områden ska tas upp av åtgärdsplanen:

- ? Åtgärder för att hindra eller neutralisera effekten av användningen av så kallade "hybridinstrument", dvs. instrument som skattemässigt kan behandlas olika i olika länder.
- ? Förbättring eller förtydligande av internprissättningsreglerna, bland annat avses OECD:s nuvarande arbete med immateriella rättigheter att inkluderas i denna översyn.
- ? Uppdatering av vilket land som har rätt att beskatta en viss inkomst.
- ? Effektivare regler för skatteundandragande som komplement till ovanstående punkter.
- ? Regler om beskattning av koncernintern finansiering.
- ? Lösningar kring frågor om hur så kallade skatteparadis ska hanteras.

Danmark har en hög profil

Danmark har gett sitt skatteverk uppdraget att mycket aktivt "jaga in" sin andel av bolagsskattebasen. Det har pågått ganska länge men den nya regeringen har växlat upp arbetet – gett skatteverket 160 nya anställda och det här ger resultat. En särskild "task force" har inrättats.

Utgångspunkten för det danska arbetet är att man försöker bedöma hur stor del av ett internationellt bolags vinst som rätteligen bör skattas i Danmark utifrån omsättning, antalet anställda etc. i Danmark. Därefter ger man sig på både företagen men också andra länders skattemyndigheter för att kräva in den danska andelen. Efter hand som man fått erfarenheter om hur skatteflykten går till har Danmark skärpt regelverken om internprissättning, kvittningsmöjligheter och internräntor.

Under förra året har man med den här metoden taxerat upp internationella företag med imponerande 21 miljarder danska kronor. I svenska medier har uppmärksamats att man kräver Microsoft på 6,5 miljarder som är ett annat resultat av den proaktiva hållningen.

Socialdemokraternas ståndpunkter

Vi socialdemokrater vill ha skatteregler som uppmuntrar långsiktigt företagande i Sverige. Vår bas- och exportindustri ska värnas. Därför har Sverige

Fel! Okänt namn på

ganska generösa avskrivnings- och kvittningsregler. Men företagen som verkar i Sverige ska göra rätt för sig. Möjligheterna att flytta vinster till lågskatteländer och skatteparadis är för stora och utnyttjas allt intensivare. Det internationella regelverket kring redovisning och fördelning av vinstredovisning är sedan länge överspelat och behöver skärpas och moderniseras. Sverige bör bli mer proaktivt i att aktivt säkra den bolagsskattebas som rätteligen ska redovisas i Sverige.

Runt om i världen och inte minst i Europa tar regeringar initiativ för att sätta stopp för skatteflykten. Sverige har en alltför låg profil. När till och med de konservativt styrda staterna Storbritannien och Tyskland tar krafttag så passar Sverige. Vi vill att Sverige går i täten för nya internationella regelverk som sätter stopp för skatteflykten till skatteparadiserna. Förslagen från OECD är en bra utgångspunkt. Det är viktigt för Sverige, men också för många fattiga länder som nu berövas de skatteintäkter de rätteligen borde ha.

Sverige bör verka för att skatteredovisningen i alla stater och statsliknande jurisdiktioner öppnas upp genom ett världsomspännande krav på land-för-land-rapportering. Problemet med flera skatteparadis är att de inte är regelrätta stater utan är självständiga jurisdiktioner med andra formella kopplingar till något gammalt kolonialland. Företag ska rapportera sina vinster och skatter i varje land där de är verksamma så att myndigheterna i alla stater får vetskap om hur mycket skatt som företagen är skyldiga att betala. Det är den första förutsättningen för respektive stat att bedöma om redovisningen i det egna landet är rimlig. Norge har tagit ett sådant beslut och det är hög tid att Sverige ansluter.

Ett begränsat sådant förslag förbereds nu inom EU för gruvindustrin men det bör naturligtvis omfatta all internationell företagsamhet.

Ge Skatteverket en mer aktiv roll

Det danska exemplet visar på att det finns mycket att göra på nationell nivå. Vi vill att Skatteverket får ett särskilt uppdrag att aktivt arbeta med de internationella företagens redovisning av vinster i Sverige i förhållande till omsättning, anställda etc. Det är ett avancerat arbete som kräver ifrågasättande av internprissättningar och mycket annat i bolagens redovisningar och kommer att kräva att resurser omfördelas inom verket eller att nya resurser tillförs.

Stockholm den 4 oktober 2013

Leif Jakobsson (S)

Hannah Bergstedt (S)

Christina Oskarsson (S)

Peter Persson (S)

Hans Olsson (S)

Anders Karlsson (S)

Teres Lindberg (S)